

XXI. ÉVFOLYAM / 5. SZÁM
2024. OKTÓBER

Orvosok Lapja

A Magyar Orvosi Kamara
hivatalos folyóirata

A MÉLTÓSÁGUNK DRÁGA.

NEM A TAGDÍJ.

Legyen MOK-tag, és
mutassunk erőt, hogy
a politika ne dönthessen
rólunk, nélkülünk!

ELNÖKSÉGI KÖZLEMÉNY

Strukturális hibák
és emberi tényezők

ELNÖKSÉG

A fővárosi
ügyeleti
sztori

AKTUÁLIS

A Magyar
Orvosi ChatGPT
működése

FOGORVOSOK

A clindamycin
tündöklése
és halála?

Fogászati célkitűzések és jövőkép a Nemzeti Népegészségügyi Programban

Ebben a hónapban a Nemzeti Népegészségügyi Program került a hasábjainkra, amely az egészségügyi ellátás számos területére, köztük a fogászatra is kiemelt figyelmet fordít. Cikkünkben a program fogászati célkitűzéseit, várható hatásait és eredményeit vizsgáljuk meg.

A NEMZETI Népegészségügyi Program 2023–2033 az egészségügy számos területén jelentős változásokat kíván elérni; egyik kiemelt célja a lakosság általános egészségi állapotának javítása, a betegségek megelőzése és a népegészségügyi szolgáltatások fejlesztése. A program átfogó célkitűzései a teljes élettartam alatt az egészségi állapot javítására irányulnak, továbbá a fertőző és nem fertőző betegségek megelőzésére, valamint a közösségi orientációjú egészségügyi ellátórendszer megerősítésére töreksenek.

A program hangsúlyozza az egészségegyenlőtlenségek csökkentését, különös figyelmet fordítva a társadalmilag veszélyeztetett csoportokra, akik számára az egészségügyi szolgáltatások gyakran kevésbé elérhetőek.

“

Az ambiciózus cél, hogy a magas minőségű ellátás mindenki számára szükségletei szerint elérhető és fenntartható legyen.

”

Az ENSZ Agenda 2030 fenntartható fejlődési céljai és az Egészség 2020 program szellemisége egyaránt visszaköszön a Nemzeti Népegészségügyi Programban, amely az egészséget és jólétet alapvető emberi jogként kezeli.

FOGÁSZATI CÉLKITÜZÉSEK A PROGRAMBAN

A fogászati ellátás fejlesztésében a **program kifejezett hangsúlyt helyez a prevencióra**. Mint tudjuk, az orális egészség elhanyagolása komoly egészségügyi kockázatot jelent, és számos betegséghez vezethet, beleértve a szív- és érrendszeri megbetegedéseket, valamint a cukorbetegség súlyosbodását. Ennek érdekében a program célja a fogászati szűrővizsgálatok elérhetőségének javítása, különösen a hátrányos helyzetű régiókban, ahol jelenleg jelentős hiány van a betöltött közfinanszírozott fogorvosi praxisokból.

A program különös figyelmet fordít a gyermekek és idősek fogászati egészségére is. Az iskolákban és óvodákban szervezett rendszeres fogászati szűrések révén a fogszuvasodás és más szájüregi betegségek korai felismerése lehetséges, amely hozzájárul a későbbi komolyabb egészségügyi problémák elkerüléséhez. Ezzel egyidejűleg az idősebb korosztályok számára is biztosítják a rendszeres fogászati ellenőrzést, hiszen az időskori fogvesztés nem csupán az életminőség romlásához, hanem táplálkozási problémákhoz és egyéb egészségügyi komplikációkhoz vezethet.

A fogorvosi ellátás elérhetőségének növelése érdekében a program tervei között szerepel a dentálhigiénikusok szélesebb körű bevonása a preventív kezelésekre, valamint a jól működő szűrőbuszok hálózatának kiépítése. Ezek a mobil fogászati egységek segítenének abban, hogy a nehezen megközelíthető településeken élő emberek is hozzájuthassanak az alapvető fogászati szolgáltatásokhoz.

STATISZTIKÁK ÉS JELENLEGI HELYZET

A magyar lakosság orális egészségi állapota az Európai Unió számos országához képest elmaradott,

és jelentős térségi különbségek figyelhetők meg. Például 2019-ben a 0–64 éves korosztály korai halálozási aránya Magyarországon az EU-átlag háromszorosát érte el a kardiovaszkuláris betegségek miatt, amelynek egyik kiváltó oka a kezeletlen fogínybetegség volt. A WHO szerint a fogszuvasodás és a fogínybetegségek Magyarországon is népbetegségnek számítanak, és ezek kezelése nélkülözhetetlen a teljes népegészségi helyzet javítása érdekében.

A fogászati ellátáshoz való hozzáférés aránya különösen a hátrányos helyzetű régiókban alacsony. Egyes térségekben jelentős számú a betöltetlen közfinanszírozott fogorvosi praxisok száma, ami azt jelenti, hogy az ott élők számára nehezen elérhető a rendszeres fogorvosi ellenőrzés és kezelés. A program célja, hogy 2033-ra ezeket a hiányosságokat jelentős mértékben felszámolják, és minden településen elérhető legyen legalább egy fogászati praxis vagy rendszeres fogászati szűrőbusz.

Az általános orális egészségi állapot javítását célzó programok részeként az egészségügyi hatóságok folyamatos monitorozást végeznek majd a fogászati ellátás és a prevenció programok eredményességének értékelésére. **A program célkitűzései között szerepel, hogy különös figyelmet fordít a szájüregi rák szűrésének fontosságára is,** mivel Magyarországon ennek előfordulása az egyik leggyakoribb az EU-ban.

A PROGRAM MONITOROZÁSA

A Nemzeti Népegészségügyi Program végrehajtásának nyomon követése során kiemelt fontosságú lesz a rendszeres monitorozás és a program hatékonyságának mérése. A program megvalósulásának értékelése több szinten történik majd: egyrészt a prevenció intézkedések hatékonyságát és a lakosság egészségi állapotának változását folyamatosan elemzik, másrészt az egyes beavatkozások eredményességét regionális szinten is mérik.

Az egészségügyi hatóságok különféle indikátorokat használnak majd a program hatékonyságának mérésére, beleértve a fogászati szűrővizsgálatokon való részvételi arányt, a kezeletlen fogszuvasodás gyakoriságát, a szájüregi rák korai felismerésének arányát, valamint a fogászati praxisok lefedettségét országszerte. **Az évente elvégzett egészséghatás-vizsgálatok segítenek abban, hogy pontos képet kapjanak arról, hogyan alakulnak az orális egészségmutatók, és hol szükséges további beavatkozásokra koncentrálni.**

VÁRHATÓ EREDMÉNYEK

A program teljes körű megvalósulása esetén 2033-ra jelentős javulások várhatók az ország fogászati mutatóiban. A rendszeres szűrővizsgálatok és a prevenció intézkedések bevezetése révén a fogszuvasodás és a fogínybetegségek előfordulása drámai mértékben csökkenne, a szájüregi rák korai felismerése pedig hozzájárulna a mortalitás csökkenéséhez ezen a területen.

A fogorvosi praxisok és a szűrőbuszok révén a fogászati ellátáshoz való hozzáférés mindenki számára biztosított lenne, különösen a hátrányos helyzetű településeken. A fogászati ellátás javulása nemcsak az orális betegségek előfordulásának csökkenését eredményezné, hanem hozzájárulna a lakosság általános egészségi állapotának javulásához is. Az orális egészség javulásával csökkenne a kardiovaszkuláris betegségek és a diabétesz szövődményeinek előfordulása, ami közvetlenül hatna a lakosság várható élettartamának növekedésére is.

A program eredményeképpen Magyarország a WHO által meghatározott nemzetközi egészségmutatókhoz is közelebb kerülne, ami elősegítené az ország versenyképességének növekedését az európai egészségügyi térképen. Az egészségügyi rendszer terhelése is csökkenne, mivel a fogászati prevenció révén a súlyosabb orális és egyéb kapcsolódó betegségek kezelése kevesebb erőforrást igényelne.

ÖSSZEGZÉS

Az új Nemzeti Népegészségügyi Program fogászati célkitűzései jelentősen ambiciózusak, de megvalósíthatóak. A megvalósulás kérdése, hogy a program mekkora anyagi és humán erőforrás-allokációt kap, amely, ismerve a korábbi programok tapasztalatait, erősen kérdésessé teszi ezen program tényleges végrehajtását.

A szakirodalomban régóta közismert tény, hogy a prevencióra építő stratégia révén hosszú távú javulások érhetők el az orális egészség terén, amelyek hozzájárulnak a lakosság általános egészségi állapotának és életminőségének javításához is. A program végrehajtása során az egészségügyi hatóságok folyamatosan monitorozzák majd a beavatkozások hatékonyságát, és szükség esetén korrigálják azokat, hogy a 2033-ra kitűzött célok elérhetővé váljanak. Reméljük, hogy a leírtak mögött valódi kormányzati elhatározás van, és a program a céloknak megfelelően fog megvalósulni. ●

**A magánéletünk
a drága!**